

II

(Oznámenia)

OZNÁMENIA INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

EURÓPSKA KOMISIA

OZNÁMENIE KOMISIE

Usmernenie k zabezpečeniu dodržiavania Charty základných práv Európskej únie pri vykonávaní
európskych štrukturálnych a investičných fondov („EŠIF“)

(2016/C 269/01)

Obsah

	<i>Strana</i>
1. Úvod	1
2. Obsah a právny štatút Charty základných práv	2
2.1. Obsah Charty	2
2.2. Právny štatút a uplatniteľnosť Charty	3
2.2.1. Právny štatút Charty	3
2.2.2. Uplatniteľnosť Charty	3
3. Vykonávanie EŠIF a Charta	3
3.1. Vytvorenie intervenčnej stratégie v súvislosti s EŠIF a vypracovanie programových dokumentov (príprava strategických politických rámcov, partnerských dohôd, programov atď.)	4
3.2. Vytváranie systémov riadenia, monitorovania a kontroly	5
3.3. Vykonávanie programov a podnikanie konkrétnych krokov uvedených v opise projektu týkajúcom sa činností uskutočňovaných pri vykonávaní EŠIF	5
3.4. Uplatniteľnosť Charty v súvislosti s politikou súdržnosti: prečo sa Charta dotýka štátnych orgánov spravujúcich EŠIF?	6
4. Ako posúdiť súlad s Chartou – kontrolný zoznam základných práv	6

Prílohy

- Príloha I – Príklady vykonávania práva Únie v súvislosti s EŠIF zo strany členských štátov
- Príloha II – Základné práva v EÚ nad rámec Charty
- Príloha III – Kľúčové otázky

1. ÚVOD

Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) sa pre EÚ stala právne záväznou nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy v decembri 2009 a teraz má rovnakú právnu silu ako zmluvy EÚ. To znamená, že dodržiavanie základných práv zakotvených v Charte je zákonnou povinnosťou pre inštitúcie, orgány, agentúry a úrady EÚ pri všetkých ich činnostiach a pre členské štáty EÚ pri vykonávaní práva Únie.

Účelom tohto usmernenia je vysvetliť členským štátom význam zabezpečenia dodržiavania Charty základných práv pri vykonávaní EŠIF a poskytnúť praktický nástroj „kontrolný zoznam základných práv“ s cieľom pomôcť členským štátom preverovať opatrenia prijímané v rámci vykonávania EŠIF na základe Charty.

Usmernenie obsahuje vysvetlenia k obsahu, právnemu štatútu a uplatniteľnosti Charty vo všeobecnosti, ako aj v rámci EŠIF. Vysvetľuje sa v ňom aj jej presadzovanie v súvislosti s EŠIF a možné dôsledky nedodržovania Charty. Toto usmernenie obsahuje aj odporúčania pre príslušných aktérov, ako vykonať posúdenie súladu opatrení s Chartou, a určujú sa v ňom kroky súvisiace s EŠIF, ktoré sa považujú za opatrenia na vykonávanie práva Únie.

2. OBSAH A PRÁVNÝ ŠTATÚT CHARTY ZÁKLADNÝCH PRÁV

2.1. Obsah Charty

Charta obsahuje práva a zásady vo vzťahu k šiestim oblastiam: dôstojnosť, slobody, rovnosť, solidarita, občianstvo a spravodlivosť, tak ako sú zhrnuté v ďalej uvedenej tabuľke.

Hlava I „**Dôstojnosť**“ (články 1 – 5):

- ľudská dôstojnosť, právo na život, právo na nedotknuteľnosť osoby, zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu, zákaz otroctva a nútených prác

Hlava II „**Slobody**“ (články 6 – 19):

- právo na slobodu a bezpečnosť, rešpektovanie súkromného a rodinného života, ochrana osobných údajov, právo uzavrieť manželstvo a založiť rodinu, sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania, sloboda prejavu a právo na informácie, sloboda zhromažďovania a združovania, sloboda umenia a vedeckého bádania, právo na vzdelanie, slobodná voľba povolania a právo na prácu, sloboda podnikania, vlastnícke právo, právo na azyl, ochrana v prípade vystáhovania, vyhostenia alebo extradície

Hlava III „**Rovnosť**“ (články 20 – 26):

- rovnosť pred zákonom, nediskriminácia, kultúrna, náboženská a jazyková rozmanitosť, rovnosť medzi ženami a mužmi, práva dieťaťa, práva starších osôb, integrácia osôb so zdravotným postihnutím

Hlava IV „**Solidarita**“ (články 27 – 38):

- právo pracovníkov na informácie a konzultácie v rámci podniku, právo na kolektívne vyjednávanie a kolektívne akcie, právo na prístup k službám zamestnanosti, ochrana v prípade bezdôvodného prepustenia, spravodlivé a primerané pracovné podmienky, zákaz detskej práce a ochrana mladistvých pri práci, rodina a pracovný život, sociálne zabezpečenie a sociálna pomoc, zdravotná starostlivosť, prístup k službám všeobecného hospodárskeho záujmu, ochrana životného prostredia, ochrana spotrebiteľa

Hlava V „**Občianstvo**“ (články 39 – 46):

- právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu a do orgánov samosprávy obcí, právo na dobrú správu vecí verejných, právo na prístup k dokumentom, právo obrátiť sa na európskeho ombudsmana, petičné právo, sloboda pohybu a pobytu, diplomatická a konzulárna ochrana

Hlava VI „**Spravodlivosť**“ (články 47 – 50):

- právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, prezumpcia nevinoty a právo na obhajobu, zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov, právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin

Znenie Charty možno nájsť na adrese:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>.

Vo Vysvetlivkách k Charte základných práv sa poskytuje usmernenie k významu ustanovení Charty a možno ich nájsť na tejto adrese:

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2007.303.01.0017.01.ENG.

S cieľom prispieť k väčšiemu povedomiu o základných právach vypracovala Agentúra pre základné práva (Fundamental Rights Agency – FRA) ľahko použiteľný online nástroj Charterpedia, kde je zhromaždené medzinárodné právo, právo Únie a vnútroštátne ústavné právo v oblasti základných práv súvisiace s témami, kapitolami a článkami Charty (1).

(1) <http://fra.europa.eu/sk/charterpedia>.

2.2. Právny štatút a uplatniteľnosť Charty

2.2.1. Právny štatút Charty

V Lisabonskej zmluve sa Charte poskytla rovnaká právna sila, akú majú zmluvy o EÚ. Je právne záväzná a dodržiavanie základných práv zakotvených v Charte je zákonnou požiadavkou.

Podľa článku 51 ods. 1 Charty sú jej ustanovenia pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, a tiež pre členské štáty, ak vykonávajú právo Únie. V súlade s tým musia pri prijímaní a vykonávaní pravidiel rešpektovať práva a dodržiavať zásady zakotvené v Charte a podporovať ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami. V článku 6 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii a článku 51 ods. 2 Charty sa stanovuje, že ustanoveniami Charty sa žiadnym spôsobom nesmú rozšíriť právomoci Únie vymedzené v zmluvách.

Požiadavka rešpektovať práva vymedzené v Charte je pre členské štáty záväzná len vtedy, keď konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie. Pokiaľ ide o členské štáty, Charta sa vzťahuje na všetky „zosobnenia štátu“. To znamená, že sa vzťahuje na ústredné orgány, ako aj na regionálne, miestne a iné verejné orgány, keď vykonávajú právo Únie.

V súvislosti s vykonávaním EŠIF patria všetky kroky členských štátov podnikané na účely vykonávania príslušných nariadení do rozsahu pôsobnosti práva Únie. Charta sa môže bez ohľadu na právnu formu prijímateľov pomoci z EŠIF vzťahovať na tých z nich, ktorí sú na základe opatrenia prijatého členským štátom poverení poskytovaním verejnej služby pod kontrolou štátu a ktorí na tento účel disponujú osobitnými právomocami nad rámec právomocí, ktoré vyplývajú z bežných pravidiel uplatňovaných vo vzťahoch medzi jednotlivcami.

Zatiaľ čo rešpektovanie základných práv zakotvených v Charte je zákonnou požiadavkou, v Charte sa nestanovuje žiadna zákonná povinnosť prijímať aktívne opatrenia na podporu práv zakotvených v Charte, členským štátom sa však odporúča prijímať takéto opatrenia, ak si želajú.

2.2.2. Uplatniteľnosť Charty

Podľa jej článku 51 ods. 1 je Charta určená pre členské štáty len vtedy, keď vykonávajú právo Únie.

V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora vykladajúcou tieto ustanovenia pojem „členské štáty vykonávajúce právo Únie“ neznamená, že členské štáty automaticky vykonávajú právo Únie, keď poskytujú podporu v rámci EŠIF, bez ohľadu na to, aké „vnútroštátne opatrenie“ alebo „vnútroštátne právne predpisy“ stoja za úkonom napadnutým sťažovateľom alebo žiadateľom.

Aby bolo možné určiť, či vnútroštátne opatrenie zahŕňa vykonávanie práva Únie, podľa Súdneho dvora je „okrem iného potrebné určiť:

- či účelom daného vnútroštátneho právneho predpisu je vykonanie ustanovenia práva Únie,
- povahu predmetného právneho predpisu,
- či sa vnútroštátnym právnym predpisom sledujú iné ciele, ako sú ciele obsiahnuté v práve EÚ, aj keď sa môže nepriamo dotýkať práva Únie,
- či existujú konkrétne pravidlá práva Únie v danej veci alebo pravidlá, ktoré sa jej môžu dotknúť.“

Uvedená argumentácia by sa primerane vzťahovala na akékoľvek vnútroštátne opatrenie prijaté na účel vykonávania práva Únie, či už legislatívne alebo nie.

Súdny dvor ďalej potvrdil, že v rámci politiky súdržnosti, tak ako v iných oblastiach, si pojem „vykonávanie práva Únie“ vyžaduje určitý stupeň spojitosti nad rámec toho, že medzi danými vecami existuje úzky súvis alebo že sa jedna z daných vecí nepriamo dotýka druhej.

Dôsledkom tejto judikatúry je to, že bude potrebné posúdiť, či v konkrétnom prípade je alebo nie je účelom vnútroštátneho opatrenia vykonať ustanovenie práva Únie.

Vykonávanie práva Únie v rámci vykonávania EŠIF sa vysvetľuje v oddiele 3 a v prílohe I.

3. VYKONÁVANIE EŠIF A CHARTA

V rámci vykonávania politiky súdržnosti sa ustanovenia Charty základných práv uplatňujú za podmienok uvedených ďalej v texte.

Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁽¹⁾ (ďalej len „NSU“) sa posilnila zásada nediskriminácie zavedením kontroly *ex ante* existencie opatrení na zabezpečenie jej dodržiavania.

Podľa článku 7 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 členské štáty a Komisia musia zabezpečiť, aby sa počas prípravy a vykonávania programov rešpektovali zásady rovnosti žien a mužov a nediskriminácie.

V súvislosti so zásadou nediskriminácie na základe zdravotného postihnutia a zásady integrácie osôb so zdravotným postihnutím je potrebné poznamenať, že EÚ je stranou Dohovoru OSN o právach ľudí so zdravotným postihnutím (UNCRPD)⁽²⁾. Právne dôsledky ratifikácie UNCPRD Úniou na hospodárenie s EŠIF sa opisujú ďalej v prílohe II.

V článku 4 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 sa vyžaduje, aby Komisia a členské štáty zabezpečili, aby bola pomoc z EŠIF v súlade s príslušnými politikami a horizontálnymi princípmi uvedenými okrem iného v článku 7 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a prioritami Únie.

Právny rámec uplatniteľný na politiku súdržnosti sa ďalej posilnil s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty disponovali systémom riešenia sťažností vrátane sťažností, podľa ktorých došlo k porušeniu Charty základných práv.

V súvislosti s EŠIF možno ustanovenia práva Únie, ktoré vedú k uplatneniu Charty, nájsť v nasledujúcich nariadeniach a smerniciach EÚ:

1. NSU;
2. nariadenia o jednotlivých fondoch;
3. delegované a vykonávacie nariadenia Komisie prijaté na základe NSU alebo nariadenia o jednotlivých fondoch;
4. iné nariadenia a smernice EÚ uplatniteľné na kroky členských štátov podnikané v rámci vykonávania EŠIF. Bolo by nad rámec účelu tohto usmernenia určiť vnútroštátne opatrenia prijímané na účely vykonávania všetkých ostatných nariadení a smerníc EÚ uplatniteľných na kroky členských štátov podnikané pri vykonávaní EŠIF. Vnútroštátne orgány sú však povinné rešpektovať Chartu aj v tejto súvislosti.

V oblasti EŠIF vykonávajú členské štáty právo Únie pri vytváraní intervenčnej stratégie v súvislosti s EŠIF a vypracovávaní programových dokumentov (1), pri vytváraní systému riadenia, monitorovania a kontroly (2), pri vykonávaní programov (3) na základe súboru nariadení uvedených vyššie v bodoch 1 až 3. Preto by mali členské štáty zaistiť súlad s Chartou v týchto štádiách⁽³⁾:

3.1. Vytvorenie intervenčnej stratégie v súvislosti s EŠIF a vypracovanie programových dokumentov (príprava strategických politických rámcov, partnerských dohôd, programov atď.)

Členské štáty sa považujú za konajúce v rozsahu pôsobnosti práva Únie, keď prijímajú akty alebo vypracovávajú dokumenty vyplývajúce z povinnosti obsiahnutej v NSU alebo ktoromkoľvek z jeho delegovaných alebo vykonávacích aktov. Zahŕňa to napríklad vypracovávanie partnerskej dohody alebo operačných programov (OP).

Keď členské štáty vypracovávajú takéto dokumenty, musia s pomocou „kontrolného zoznamu základných práv“ zabezpečiť súlad obsahu daného dokumentu s ustanoveniami Charty. Obsah dokumentu by mal rešpektovať práva chránené Chartou a mal by byť v súlade so zásadami, ktoré sú v nej obsiahnuté.

V tejto súvislosti sú najdôležitejšími právami a zásadami rovnosť pred zákonom, nediskriminácia, rovnosť žien a mužov, integrácia osôb so zdravotným postihnutím, vlastnícke právo a ochrana životného prostredia.

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

(2) Dohovor o právach ľudí so zdravotným postihnutím (prijatý uznesením Valného zhromaždenia č. 61/106 z 13. decembra 2006. Platnosť nadobudol 3. mája 2008 po jeho 20. ratifikácii) – <https://www.un.org/development/desa/disabilities/conference-of-states-parties-to-the-convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html>.

(3) Príklady krokov členských štátov, ktoré sa považujú za vykonávanie práva Únie, sa uvádzajú v súvislosti s právnym rámcom na programové obdobie 2014 – 2020. Od roku 2009 sa však ustanovenia Charty musia uplatňovať okrem iného v súvislosti s vykonávaním EŠIF za podmienok, ktoré sa pripomínajú v tomto usmernení.

3.2. Vytváranie systémov riadenia, monitorovania a kontroly

Členské štáty sa považujú za konajúce v rozsahu pôsobnosti práva Únie, keď vytvárajú štruktúry a postupy vyžadované na základe NSU na riadenie, monitorovanie a kontrolu EŠIF, alebo ak sa to výslovne nevyžaduje, keď zavádzajú takéto štruktúry na účely uplatňovania NSU, pravidiel týkajúcich sa jednotlivých fondov alebo ich delegovaných alebo vykonávacích aktov. To zahŕňa určenie orgánov a sprostredkovateľských orgánov, mechanizmov spolupráce medzi nimi, zriadenie monitorovacieho výboru a prijatie príručiek postupov.

Pri týchto činnostiach musia orgány členských štátov zabezpečiť rešpektovanie práv a zásad Charty. V tejto súvislosti sú najdôležitejšími ustanoveniami najmä články 7, 8, 41 a 47 Charty.

Článkom 47 sa priznáva právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces vrátane práva byť vypočutý. Článok 7 sa týka rešpektovania súkromného a rodinného života. Článok 8 sa týka ochrany osobných údajov a článok 41 povinnosti správnych orgánov odôvodniť svoje rozhodnutia.

Právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces (riadny proces) sa musí zaistiť v rámci všetkých postupov zavádzaných s cieľom uplatňovať ustanovenia NSU, pravidlá týkajúce sa jednotlivých fondov alebo delegované alebo vykonávacie akty.

Napríklad predmetom veci Súdneho dvora C-562/12 Liivimaa Lihaveis MTÜ/Eesti-Läti programmi 2007-2013, Seirekomitee bolo nasledujúce usporiadanie v rámci programu cezhraničnej spolupráce medzi Estónskom a Lotyšskom: Seirekomitee, orgán zložený zo zástupcov obidvoch členských štátov, prijímal konečné rozhodnutia pri posudzovaní kvality žiadostí o projekty v rámci programu. Tento výbor prijal aj programovú príručku, v ktorej sa stanovovalo, že proti jeho rozhodnutiam sa nie je možné odvolať na vnútroštátnom súde. Hoci sa prijatie programovej príručky programu výslovne neuvádzalo ani v uplatniteľných právnych predpisoch na programové obdobie 2007 – 2013, ani v žiadnych vykonávacích ustanoveniach EÚ, Súdny dvor konštatoval, že príručka bola jednoznačne prijatá na účely vykonávania právnych predpisov EÚ a že je záväzná pre každú osobu, ktorá chce získať pomoc v rámci daného programu. Preto sa konštatovalo, že Charta vrátane jej článku 47 je v tomto prípade uplatniteľná. Súdny dvor konštatoval, že vylúčenie súdneho preskúmania rozhodnutia o zamietnutí udelenia grantu pred vnútroštátnym súdom stanovené v programovej príručke nie je v súlade s článkom 47.

Pokiaľ ide o organizáciu partnerstva, najrelevantnejšie práva a zásady Charty zahŕňajú nediskrimináciu, jazykovú rozmanitosť, rovnosť žien a mužov a integráciu osôb so zdravotným postihnutím, kým napríklad v súvislosti s formuláciou pravidiel členstva by bolo potrebné venovať osobitnú pozornosť právam a zásadám nediskriminácie, jazykovej rozmanitosti a rovnosti žien a mužov.

Pokiaľ ide o funkcie a povinnosti monitorovacieho výboru v rámci vytvorenia systému riadenia, monitorovania a kontroly, najrelevantnejšie práva a zásady Charty zahŕňajú ochranu osobných údajov, nediskrimináciu, jazykovú rozmanitosť, rovnosť žien a mužov, integráciu osôb so zdravotným postihnutím, rovnosť pred zákonom a právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces.

3.3. Vykonávanie programov a podnikanie konkrétnych krokov uvedených v opise projektu týkajúcom sa činností uskutočňovaných pri vykonávaní EŠIF

Vykonávanie programov si vyžaduje podnikanie krokov zo strany riadiaceho orgánu alebo sprostredkovateľských orgánov⁽¹⁾. Takéto kroky, napríklad zverejňovanie výziev na predkladanie návrhov, výber operácií, podpisovanie dohôd o grante, následné sledovanie vykonávania, kontrola žiadostí prijímateľov pomoci o platby, vykonávanie overovania na mieste, dohľad nad činnosťou sprostredkovateľských orgánov, odosielanie žiadostí o platby, vypracovávanie a predkladanie správ, sú krokmi podnikanými v rámci vykonávania práva Únie.

Povinnosti certifikačných orgánov stanovené v článku 126 NSU takisto zahŕňajú prijímanie opatrení na účel vykonávania práva Únie. Podobne aj orgány auditu pri vypracovávaní stratégie auditu, vykonávaní auditu, vypracovávaní auditorského výroku a kontrolných správ.

Ďalej, ako sa vysvetľuje v kapitole 2.2, *Právny štatút Charty*, Charta sa môže vzťahovať na určitých prijímateľov pomoci v prípade splnenia podmienok uvedených v kapitole 2.2 (členský štát prijme opatrenie, na základe ktorého sú títo prijímatelia pomoci bez ohľadu na ich právnu formu zodpovední za poskytovanie verejnej služby pod kontrolou štátu. Na tento konkrétny účel disponujú osobitnými právomocami nad rámec právomocí, ktoré vyplývajú z bežných pravidiel uplatňovaných vo vzťahoch medzi jednotlivcami)⁽²⁾.

⁽¹⁾ Napríklad miestne akčné skupiny (MAS), o ktorých sa hovorí v článkoch 34 ods. 1 a 125 NSU, konajúce ako sprostredkovateľské orgány.

⁽²⁾ Pomocou kontrolného zoznamu stanoveného v kapitole 4 tohto usmernenia, je možné posúdiť, či určitý krok týchto prijímateľov pomoci predstavuje krok podniknutý v rámci vykonávania práva Únie.

Pri plnení svojich úloh by mali vnútroštátne orgány zabezpečiť rešpektovanie práv a zásad zakotvených v Charte, pričom v tejto súvislosti sú najrelevantnejšími právami a zásadami právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, právo na ochranu osobných údajov, právo na rovnosť pred zákonom a rovnosť mužov a žien, právo na nediskrimináciu a práva dieťaťa, integrácia osôb so zdravotným postihnutím a vysoký stupeň ochrany životného prostredia, jazyková rozmanitosť, bezpečné pracovné podmienky, sloboda prejavu a právo na informácie, právo na vzdelanie, sloboda podnikania, vlastnícke právo, ochrana v prípade vystaňovania, vyhostenia alebo extradície, rešpektovanie súkromného a rodinného života.

3.4. Uplatniteľnosť Charty v súvislosti s politikou súdržnosti: prečo sa Charta dotýka štátnych orgánov spravujúcich EŠIF?

Porušenie základného práva zakotveného v Charte podlieha súdnemu preskúmaniu súdmi členských štátov a Súdnym dvorom Európskej únie.

Ustanovenia práva Únie a vnútroštátneho práva založeného na práve Únie sa musia vykladať v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi z Charty, aby sa zaručila uplatniteľnosť práv, ktoré sa v nej zaručujú. Ak má vnútroštátny súd pochybnosti o uplatniteľnosti Charty alebo správnom výklade jej ustanovení, môže – a v prípade vnútroštátneho súdu posledného stupňa musí – požiadať Súdny dvor EÚ o prejudiciálne rozhodnutie. Odpoveď Súdneho dvora umožní vnútroštátnemu súdu rozhodnúť v danej veci. Vnútroštátne súdy tento postup využívajú pravidelne. Pomáha to vývoju judikatúry týkajúcej sa Charty a posilňuje sa tým úloha vnútroštátnych súdov pri jej presadzovaní.

Komisia má ako strážca zmlúv právomoc pokúsiť sa ukončiť porušovanie Charty. Môže začať konanie o porušení povinnosti proti členským štátom z dôvodu nedodržiavania Charty.

Keďže Charta sa vzťahuje na členské štáty len vtedy, keď vykonávajú právo Únie, Komisia nemôže začať konanie o porušení povinnosti z dôvodu nesúlady vnútroštátneho zákona s Chartou, ak sa predmetným vnútroštátnym zákonom nevykonáva právo Únie. V prípadoch, keď sa Charta neuplatňuje, základné práva sa aj tak zaručujú na vnútroštátnej úrovni na základe ústav alebo ústavných tradícií členských štátov a medzinárodných dohôd, ktoré ratifikovali a za rešpektovanie ktorých ručia vnútroštátne súdy.

Okrem toho sa v súvislosti s EŠIF v článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 vyžaduje, aby operácie podporované z EŠIF boli v súlade s uplatniteľným právom Únie a vnútroštátnym právom týkajúcim sa jeho uplatňovania. Ak členský štát dôkladne nedodržiava Chartu pri podnikaní krokov alebo prijímaní opatrení na účely vykonávania práva Únie, mohlo by ísť o nezrovnalosť zo strany hospodárskeho subjektu (článok 2 ods. 36 NSU). Komisia preto v prípade potreby využije prostriedky, ktorými disponuje, na zaistenie toho, aby sa fondy EÚ využívali v súlade s Chartou v prípadoch, v ktorých je uplatniteľná, vrátane prerušenia lehôt na platbu, pozastavení platieb a finančných opráv, ako aj konania o porušení povinnosti na základe článku 258 ZFEÚ.

Povinnosť vnútroštátnych orgánov zaistiť rešpektovanie a ochranu základných práv je osobitne dôležitá v súvislosti so sťažnosťami, ktoré môžu členské štáty dostať v súvislosti s možným porušením Charty. S otázkou monitorovania uplatňovania a vykonávania Charty v členských štátoch súvisí povinnosť členských štátov vyplývajúca z článku 74 ods. 3 NSU mať zavedené účinné mechanizmy na posúdenie sťažností týkajúcich sa EŠIF podaných právnickými alebo fyzickými osobami. Sťažnosti týkajúce sa EŠIF môžu byť adresované aj priamo Komisii.

4. AKO POSÚDIŤ SÚLAD S CHARTOU – KONTROLNÝ ZOZNAM ZÁKLADNÝCH PRÁV

Vnútroštátne orgány zodpovedné za vykonávanie EŠIF sa vyzývajú, aby dôkladne posúdili, či kroky a opatrenia (ktoré plánujú alebo ktoré už podnikli) skutočne patria do rozsahu pôsobnosti práva Únie, a aby skontrolovali, či môžu mať nejaký vplyv na základné práva zakotvené v Charte.

Ako praktický nástroj, ktorý im má pomôcť vykonať toto posúdenie, sa navrhuje tento kontrolný zoznam, ktorého použitie nie je povinné.

I. KONTROLA – či je plánovaný vnútroštátny krok alebo opatrenie opatrením prijímaným na účely vykonávania práva Únie, a preto patrí do rozsahu pôsobnosti Charty?

NB: táto kontrola nie je potrebná v prípade opatrení a dokumentov, ktoré sú v tomto usmernení identifikované ako vykonávajúce právo Únie.

- a) Skontrolujte, či v iných právnych predpisoch Únie, ako je Charta, existuje povinnosť uplatniteľná na vnútroštátny krok alebo opatrenie.
- b) Ak v práve Únie existuje takáto povinnosť, skontrolujte, či je cieľom vnútroštátneho kroku alebo opatrenia vykonať ju.

II. KONTROLA – či môže dochádzať k porušovaniu základných práv

1. Ktoré základné práva sú dotknuté? (Preverenie plánovaného kroku alebo opatrenia na základe základných práv zakotvených v Charte, ako aj „kľúčové otázky o vplyvoch“ v prílohe III poskytujú prvý ukazovateľ, ktorých základných práv sa daná vec týka.)
2. Sú predmetné práva absolútnymi právami? (Príkladmi sú zákaz mučenia a zákaz otroctva alebo nevoľníctva.)

Ak sa dospeje k záveru, že skúmaným krokom alebo opatrením dochádza k obmedzovaniu absolútneho práva, malo by sa zrušiť už v tomto štádiu, pretože absolútne práva sa nesmú obmedzovať a ďalšia analýza na základe bodov 3 – 6 nie je potrebná.

3. Aký vplyv má plánovaný krok alebo opatrenie na základné práva? Cieľom tohto kroku je identifikovať akékoľvek pozitívne vplyvy (posilnenie základných práv) alebo negatívne vplyvy (obmedzenie základných práv) na všetky zainteresované strany.
4. Ma plánovaný krok alebo opatrenie pozitívny aj negatívny vplyv v závislosti od príslušných základných práv (napríklad negatívny vplyv na slobodu prejavu a pozitívny vplyv v oblasti duševného vlastníctva)?

Ak sa analýzou zistí, že by plánovaný krok alebo opatrenie nemali žiadny zásadný vplyv na základné práva alebo len pozitívny vplyv na základné práva, nevyžaduje sa žiadna ďalšia analýza na základe bodov 5 a 6. Ak identifikujete negatívne vplyvy, zvážte tieto aspekty:

5. Bolo by obmedzenie základných práv/negatívny vplyv na ne stanovené zákonom jasným a predvídateľným spôsobom?
6. Možno o akomkoľvek takomto obmedzení/negatívnom vplyve povedať, že:
 - by skutočne plnilo cieľ všeobecného záujmu Únie alebo chránilo práva a slobody iných (v tomto kroku by sa malo identifikovať o aký cieľ všeobecného záujmu ide alebo či by sa chránili práva a slobody iných)?
 - by bolo potrebné na dosiahnutie stanoveného cieľa? (V tomto kroku by sa malo preskúmať, či je opatrenie vhodné a účinné na dosiahnutie sledovaného cieľa bez zachádzania nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie. Prečo nie je možné rovnako účinné, ale menej rušivé opatrenie?)
 - by bolo úmerné stanovenému cieľu?
 - by bolo schopné zachovať podstatu príslušných základných práv?

Ak na všetky tieto otázky možno odpovedať kladne, možno obmedzenie príslušného základného práva považovať za oprávnené.

Používanie tohto kontrolného zoznamu možno ilustrovať na konkrétnom príklade uvedenom ďalej v texte založenom na skutočnostiach vo veci C-401/11 Blanka Soukupová/Ministerstvo земедельствa a posúdenia Súdneho dvora v jeho rozsudku z 11. apríla 2013.

Predmetný členský štát zaviedol program podpory pri predčasnom odchode do dôchodku pre poľnohospodárov spolufinancovaný z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF). Pojem „dôchodkový vek“, ktorý oprávňoval na účasť v programe, bol vymedzený vo vnútroštátnom práve. Vo vnútroštátnych právnych predpisoch bol stanovený dôchodkový vek, ktorý sa líšil v závislosti od pohlavia žiadateľa a v prípade žien v závislosti od počtu vychovaných detí.

Ak uplatníme na tento konkrétny prípad kontrolný zoznam, je potrebné analyzovať nasledujúce otázky:

1. Ktoré základné práva sú dotknuté?

Program podpory pri predčasnom odchode do dôchodku sa týka zásad rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie zakotvených v článkoch 20, 21 ods. 1 a 23 Charty.

2. Sú predmetné práva absolútnymi právami?

Nie, práva zakotvené v článkoch 20, 21 ods. 1 a 23 Charty nie sú absolútnymi právami.

3. Aký vplyv má plánovaný krok alebo opatrenie na základné práva? Cieľom tohto kroku je identifikovať akékoľvek pozitívne vplyvy (posilnenie základných práv) alebo negatívne vplyvy (obmedzenie základných práv) pre všetky zainteresované strany.

Vzhľadom na to, že „bežný dôchodkový vek“ sa určuje rôzne v závislosti od pohlavia žiadateľa o podporu pri predčasnom odchode poľnohospodárov do dôchodku a v prípade žien v závislosti od počtu detí vychovaných žiadateľkou, má program podpory pri predčasnom odchode do dôchodku negatívny vplyv na zásadu rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami, konkrétne znevýhodňuje ženy pracujúce v poľnohospodárstve v porovnaní s mužmi pracujúcimi v poľnohospodárstve.

4. Ma plánovaný krok alebo opatrenie pozitívny aj negatívny vplyv v závislosti od príslušných základných práv?

Plánovaný krok má výlučne negatívny vplyv na príslušné právo, najmä v prípade žien, ktoré vychovali viac detí. Ženy, ktoré vychovali viac detí, musia podať žiadosť o zaregistrovanie do programu podpory pri predčasnom odchode do dôchodku v objektívne kratšej lehote ako muži alebo ženy, ktoré vychovali menej detí.

5. Bolo by obmedzenie základných práv/negatívny vplyv na ne stanovené zákonom jasným a predvídateľným spôsobom?

Áno, pojem „bežný dôchodkový vek“ bol vymedzený vo vnútroštátnom práve.

6. Možno o akomkoľvek takomto obmedzení/negatívnom vplyve povedať, že:

— by skutočne plnilo cieľ všeobecného záujmu Únie alebo chránilo práva a slobody iných?

Nie, rozdielnym zaobchádzaním sa neplní cieľ všeobecného záujmu Únie ani sa nechránia práva a slobody iných.

— by bolo potrebné na dosiahnutie stanoveného cieľa? (V tomto kroku by sa malo preskúmať, či je opatrenie vhodné a účinné na dosiahnutie sledovaného cieľa bez zachádzania nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie. Prečo nie je možné rovnako účinné, ale menej rušivé opatrenie?)

Nie, opatrenie nie je nevyhnutné na dosiahnutie stanoveného cieľa, ktorým je podporiť takýchto poľnohospodárov bez ohľadu na ich pohlavie a počet detí, ktoré vychovali, v tom, aby prestali pracovať v poľnohospodárstve skôr a definitívne s cieľom lepšie zaistiť životaschopnosť poľnohospodárskych podnikov. Títo poľnohospodári, muži aj ženy, majú právo požiadať o takúto podporu, ak definitívne prestali vykonávať všetky obchodné poľnohospodárske činnosti po tom, ako pracovali v poľnohospodárstve 10 rokov pred tým, ako túto prácu prestali vykonávať, a v čase, keď skončili, nemali menej ako 55 rokov, ale ešte nedosiahli bežný dôchodkový vek. Požadovaný cieľ sa mohol dosiahnuť aj bez rozlišovania na základe pohlavia alebo počtu vychovaných detí.

Keďže na tieto otázky nie je možné odpovedať kladne, obmedzenie dotknutého základného práva (rovnaké zaobchádzanie) nemožno považovať za oprávnené, a preto predstavuje porušenie článkov 20, 21 ods. 1 a 23 Charty.

—

PRÍLOHA I

Príklady vykonávania práva Únie v súvislosti s EŠIF zo strany členských štátov

V kapitole 3 tohto usmernenia boli identifikované tri štádiá vykonávania EŠIF, pri ktorých sa vyžaduje súlad s Chartou.

Ďalej sa uvádza zoznam najdôležitejších ustanovení NSU, ktoré si vyžadujú podniknutie krokov a prijatie dokumentov vnútroštátnym (ústredným, regionálnym alebo miestnym) orgánom. Uvedené sú aj príklady práv alebo zásad zakotvených v Charte, ktoré by sa mohli vzťahovať na konkrétny príklad, ako aj príklady otázok súvisiacich so základnými právami.

V prípadoch, keď členské štáty vypracovávajú dokumenty a prijímajú akty, ktorými sa vykonáva právo Únie (bez ohľadu na ich formu: rozhodnutie, list, príručka, zákon a pod.), musia to robiť s riadnym ohľadom na svoju povinnosť rešpektovať všetky práva zakotvené v Charte.

Napríklad sa v rámci všetkých postupov zavádzaných s cieľom uplatňovať ustanovenia NSU alebo jeho delegovaných alebo vykonávacích aktov musí zaistiť právo nebyť diskriminovaný, vlastnícke právo, ochrana údajov, ako aj právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý (riadny) proces.

1. Vytvorenie stratégie intervencií z EŠIF a vypracovanie programových dokumentov

Pokiaľ ide o prípravu stratégie intervencií z EŠIF a programových dokumentov, v NSU sa stanovujú určité kroky členských štátov, ktoré predstavujú vnútroštátne opatrenia prijímané na účely vykonávania práva Únie a musia byť v súlade s Chartou. Kroky členských štátov:

- príprava a úprava partnerskej dohody – členské štáty musia zabezpečiť rešpektovanie Charty v tomto procese vedúcom k predloženiu dokumentu Komisii, ako aj v samotnom dokumente,
- príprava a úprava programov (článok 26 ods. 2 a článok 30 NSU, článok 4 ods. 4, články 7, 8 a 19 ods. 1 a príloha XI NSU; EFRR, ESF, KF: článok 96 ods. 2, 96 ods. 4 písm. a), 96 ods. 7, 96 ods. 10 NSU; EFRR: článok 8 ods. 7 a ods. 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1299/2013⁽¹⁾; EPFRV: články 10 a 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013⁽²⁾; ENRF: články 17, 18 a 20 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 508/2014⁽³⁾ a vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 771/2014⁽⁴⁾ a delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1046/2014⁽⁵⁾);
- programy.

Osobitný význam môžu mať tieto práva/zásady Charty: rovnosť pred zákonom, nediskriminácia, rovnosť mužov a žien, integrácia osôb so zdravotným postihnutím, vlastnícke právo a ochrana životného prostredia.

2. Vytváranie systémov riadenia, monitorovania a kontroly

Členským štátom alebo nimi určeným orgánom sa pri vytváraní systému riadenia, monitorovania a kontroly odporúča venovať osobitnú pozornosť súladu s Chartou. V nariadeniach sa vyžaduje tento neúplný zoznam krokov a dokumentov:

I. **Členské štáty:** príslušnými krokmi sú: vytvorenie systémov riadenia a kontroly programov, organizácia partnerstva a formulovanie pravidiel členstva v monitorovacom výbore.

A) **Vytvorenie systémov riadenia a kontroly programov** (článok 74 ods. 2 NSU), články 7, 72, 74 ods. 2 NSU, EFRR, ESF, KF, ENRF: článok 123 NSU, EPFRV: články 65 a 66 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a príslušné ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013⁽⁶⁾; ENRF: články 97 a 99 nariadenia (EÚ) č. 508/2014 a delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1014/2014⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 259.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 487.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 149, 20.5.2014, s. 1.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 209, 16.7.2014, s. 20.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 291, 7.10.2014, s. 1.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 549.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ L 283, 27.9.2014, s. 11.

Dokumenty súvisiace s vytvorením systémov riadenia a kontroly programov:

- dokumenty obsahujúce pravidlá vytvárania systémov riadenia a kontroly,
- dokumenty týkajúce sa postupov na zaistenie účinných a primeraných opatrení proti podvodom [článok 125 ods. 4 písm. c) NSU],
- dokumenty týkajúce sa postupov na podporu práce monitorovacieho výboru,
- dokumenty týkajúce sa postupov v rámci systému zberu, zaznamenávania a uchovávaní údajov v elektronickej podobe o každej operácii, ktorá je potrebná na monitorovanie, hodnotenie, finančné riadenie, overovanie a audit vrátane (v prípade potreby) údajov o jednotlivých účastníkoch a rozdelenia údajov o ukazovateľoch podľa pohlavia, ak sa to vyžaduje,
- dokumenty týkajúce sa postupov dohľadu nad funkciami formálne delegovanými riadiacim orgánom podľa článku 123 ods. 6 a ods. 7 NSU,
- dokumenty týkajúce sa postupov hodnotenia, výberu a schvaľovania operácií a zabezpečovania ich súladu s platnými pravidlami počas celého obdobia vykonávania (článok 125 ods. 3 NSU) vrátane pokynov a usmernení na zabezpečenie toho, aby operácie prispievali k dosiahnutiu konkrétnych cieľov a výsledkov príslušných priorít v súlade s ustanoveniami článku 125 ods. 3 písm. a) bodu i) NSU, a postupy zabezpečujúce, aby neboli vybrané operácie, ktoré boli fyzicky dokončené alebo plne vykonané pred predložením žiadosti o financovanie prijímateľom (vrátane postupov, ktoré používajú sprostredkovateľské orgány v prípade, že bolo hodnotenie, výber a schvaľovanie operácií delegované),
- dokumenty týkajúce sa postupov, ktorými sa zabezpečí, aby prijímateľ dostal dokument, v ktorom sú stanovené podmienky podpory pre každú operáciu vrátane postupov na zabezpečenie, aby prijímatelia viedli samostatný účtovný systém alebo mali vhodné kódové označenie účtov pre všetky transakcie súvisiace s operáciou,
- dokumenty týkajúce sa postupov overovania operácií (v súlade s požiadavkami podľa článku 125 ods. 4 až 7 NSU) vrátane zabezpečenia súladu operácií s politikami Únie (napríklad tými, ktoré súvisia s partnerstvom a viacúrovňovým riadením, podporou rovnosti žien a mužov, nediskrimináciou, prístupom pre osoby so zdravotným postihnutím, udržateľným rozvojom, verejným obstarávaním, štátnou pomocou a pravidlami ochrany životného prostredia), ako aj určenia orgánov alebo subjektov vykonávajúcich tieto overovania,
- dokumenty týkajúce sa postupov prijímania, overovania a potvrdzovania žiadostí o úhradu od prijímateľov a postupov povoľovania, vykonávania a vyúčtovania platieb pre prijímateľov v súlade s povinnosťami stanovenými v článku 122 ods. 3 NSU od roku 2016 (vrátane postupov, ktoré používajú sprostredkovateľské orgány v prípade, že spracovanie žiadostí o úhradu bolo delegované) s cieľom dodržať 90-dňovú lehotu na platby prijímateľom podľa článku 132 NSU,
- dokumenty týkajúce sa postupov zostavovania výročných a záverečných správ o vykonávaní a ich predkladania Komisii [článok 125 ods. 2 písm. b) NSU] vrátane postupov zberu a oznamovania spoľahlivých údajov o ukazovateľoch výkonnosti [článok 125 ods. 2 písm. a) NSU],
- dokumenty týkajúce sa postupov vypracovávania vyhlásenia hospodáriaceho subjektu [článok 125 ods. 4 písm. e) NSU],
- dokumenty týkajúce sa postupov zostavovania ročného súhrnu záverečných audítorských správ a vykonaných kontrol vrátane analýzy povahy a rozsahu chýb a nedostatkov zistených v systémoch, ako aj prijatých alebo plánovaných nápravných opatrení [článok 125 ods. 4 písm. e) NSU],
- dokumenty týkajúce sa postupov oznamovania uvedených postupov zamestnancom, ako aj prehľad zorganizovanej/plánovanej odbornej prípravy a všetkých vydaných usmernení (dátum a odkaz),
- dokumenty týkajúce sa postupov, ktoré používajú sprostredkovateľské orgány na vykonávanie delegovaných úloh, a postupov certifikačného orgánu pri dohľade nad účinnosťou úloh delegovaných na sprostredkovateľské orgány,
- dokumenty týkajúce sa postupu podávania správ o nezrovnalostiach a postupu nápravy nezrovnalostí (vrátane podvodov), súvisiacich následných opatrení a zaznamenávania stiahnutých a vrátených súm, súm, ktoré sa majú vrátiť, nevyhnutných súm a súm súvisiacich s operáciami pozastavenými súdnym konaním alebo správnym odvolaním s odkladným účinkom,

- dokumenty týkajúce sa postupu na splnenie povinnosti informovať Komisiu o nezrovnalostiach v súlade s článkom 122 ods. 2 NSU,
- dokumenty týkajúce sa postupov vypracovávaní a predkladania žiadostí o platby,
- dokumenty týkajúce sa prijatých opatrení, ktorými sa zabezpečuje prístup certifikačného orgánu ku všetkým informáciám o operáciách potrebným na účely vypracúvania a predkladania žiadostí o platby vrátane výsledkov overovaní zo strany riadiaceho orgánu (v súlade s článkom 125 NSU) a všetkých príslušných auditov,
- dokumenty týkajúce sa postupu, podľa ktorého sa vypracúvajú žiadosti o platby a predkladajú sa Komisii vrátane postupu, ktorým sa zabezpečí odoslanie konečnej žiadosti o priebežnú platbu do 31. júla nasledujúceho po skončení predchádzajúceho účtovného roka,
- dokumenty týkajúce sa účtovného systému, ktorý sa používa ako základ pre osvedčovanie výdavkových účtov Komisii [článok 126 písm. d) NSU];
- dokumenty týkajúce sa zavedených postupov na zostavenie účtov uvedených v článku 59 ods. 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (*) [článok 126 písm. b) NSU],
- dokumenty týkajúce sa opatrení na osvedčenie úplnosti, presnosti a správnosti účtov a toho, že zaúčtované výdavky sú v súlade s uplatniteľným právom [článok 126 písm. c) NSU], pričom sa zohľadnia výsledky všetkých overovaní a auditov,
- dokumenty týkajúce sa systému na zabezpečenie rýchleho vrátenia podpory z verejných prostriedkov vrátane pomoci Únie,
- dokumenty týkajúce sa postupov, ktorými sa zabezpečí primeraný auditorský záznam prostredníctvom uchovania účtovných záznamov v elektronickej podobe vrátane vrátených súm, súm, ktoré sa majú vrátiť, súm stiahnutých zo žiadostí o platbu, nevymožiteľných súm a súm súvisiacich s operáciami pozastavenými súdnym konaním alebo správnym odvolaním s odkladným účinkom, a to pre každú operáciu, vrátane súm vrátených na základe uplatnenia článku 71 NSU o dĺžke trvania operácií,
- dokumenty týkajúce sa mechanizmov na odpočítanie vrátených súm alebo súm, ktoré sa majú stiahnuť z výdavkov, ktoré sa majú vykázat,
- dokumenty týkajúce sa informačných systémov vrátane vývojového diagramu (centrálny alebo spoločný sieťový systém alebo decentralizovaný systém s väzbami medzi systémami),
- dokumenty týkajúce sa postupov na overenie toho, či je zabezpečená bezpečnosť systémov IT,
- vnútroštátne pravidlá oprávnenosti týkajúce sa operačných programov a programov rozvoja vidieka,
- prijatie pravidiel týkajúcich sa oprávnenosti výdavkov v rámci programov spolupráce.

Pri vytváraní stratégie intervencií z EŠIF a vypracovávaní programových dokumentov musia členské štáty rešpektovať práva chránené Chartou a dodržiavať zásady v nej zakotvené. V tejto súvislosti sú najdôležitejšími ustanoveniami článok 47 Charty, ktorým sa priznáva právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces vrátane práva byť vypočutý, článok 7 týkajúci sa rešpektovania súkromného a rodinného života a článok 8 týkajúci sa ochrany osobných údajov.

B) *Organizácia partnerstva* (článok 5 ods. 1 a ods. 2 NSU), články 5, 7, 15 ods. 1 písm. c) a d) NSU, články 2, 3, 4 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 240/2014 (*).

Relevantné dokumenty na organizáciu partnerstva: dokumenty týkajúce sa mechanizmov partnerstva v rámci partnerskej dohody a iné dokumenty týkajúce sa organizácie partnerstva.

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú:

nediskrimináciu, jazykovú rozmanitosť, rovnosť žien a mužov, integráciu osôb so zdravotným postihnutím.

(*) Ú. v. EÚ L 298, 26.10.2012, s. 1.

(*) Ú. v. EÚ L 74, 14.3.2014, s. 1.

- C) Formulovanie pravidiel členstva v monitorovacom výbore, ako aj pravidiel postupov práce monitorovacieho výboru [článok 10 ods. 1 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 240/2014], články 7, 47 ods. 1 až ods. 3⁽¹⁰⁾, článok 48 ods. 1 NSU.

Príslušné dokumenty: dokumenty týkajúce sa pravidiel členstva v monitorovacom výbore, ako aj pravidiel postupov práce monitorovacieho výboru.

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: nediskrimináciu, rovnosť žien a mužov, jazykovú rozmanitosť.

II. Monitorovací výbor

- Preskúmanie a schválenie komunikačnej stratégie týkajúcej sa operačného programu a akejkoľvek zmeny stratégie, kritériá výberu operácií [článok 110 ods. 2 písm. a) a d) NSU, EPFRV: článok 74 písm. a) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013].

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: ochranu osobných údajov, nediskrimináciu, jazykovú rozmanitosť, rovnosť žien a mužov, integráciu osôb so zdravotným postihnutím.

- Stanovenie dodatočných pravidiel oprávnenosti výdavkov v rámci programov Európskej územnej spolupráce (článok 18 ods. 2 nariadenia o EÚS)

Príslušné dokumenty: dokument, v ktorom sa stanovujú dodatočné pravidlá oprávnenosti výdavkov v rámci programov Európskej územnej spolupráce.

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: nediskrimináciu, rovnosť žien a mužov, jazykovú rozmanitosť, integráciu osôb so zdravotným postihnutím, rovnosť pred zákonom, právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces.

3. Vykonávanie programov

Pokiaľ ide o vykonávanie programov, ďalej sa uvádza zoznam krokov a dokumentov vyplývajúcich z NSU, v prípade ktorých by členské štáty alebo orgány, ktoré členské štáty určia, mali venovať osobitnú pozornosť súladu s Chartou.

I. Riadiaci orgán/sprostredkovateľský orgán

Príslušný krok: vypracovanie a po schválení monitorovacím výborom uplatnenie vhodných postupov a kritérií výberu vrátane prípravy výziev na predkladanie návrhov [125 ods. 3 písm. a) NSU, článok 4 ods. 4, články 7, 8, 34, 36 ods. 3, článok 47 ods. 1 NSU], EFRR, ESF, KF, ENRF: článok 125 ods. 3 písm. a) NSU a delegované nariadenia Komisie (EÚ) 2015/288⁽¹¹⁾ a (EÚ) 2015/852⁽¹²⁾, EPFRV: článok 49 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, článok 113 nariadenia (EÚ) č. 508/2014, článok 12 nariadenia o Európskej územnej spolupráci⁽¹³⁾, článok 19 ods. 1, druhý pododsek Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Príslušné dokumenty súvisiace s týmto krokom:

- dokumenty týkajúce sa postupu výberu,
- dokumenty týkajúce sa kritérií výberu.

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: ochranu osobných údajov, jazykovú rozmanitosť, rovnosť pred zákonom, nediskrimináciu, rovnosť žien a mužov, integráciu osôb so zdravotným postihnutím, ochranu životného prostredia, právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, bezpečné pracovné podmienky.

Príslušný krok: vykonávanie programov, poskytovanie súhrnných údajov o operáciách vybraných na financovanie, článok 4 ods. 4 a ods. 5, články 7, 8, 74 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, EFRR, ESF, KF, ENRF: články 122, 123 NSU, článok 21 nariadenia o Európskej územnej spolupráci, EPFRV: články 65 a 66 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a príslušné ustanovenia nariadenia (EÚ) č. 1306/2013, ENRF: článok 97 nariadenia (EÚ) č. 508/2014 a vykonávacie nariadenia Komisie (EÚ) č. 1242/2014⁽¹⁴⁾ a (EÚ) č. 1243/2014⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁰⁾ V prípade programov Európskej územnej spolupráce.

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ L 51, 24.2.2015, s. 1.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ L 135, 2.6.2015, s. 13.

⁽¹³⁾ Podľa článku 12 ods. 1 nariadenia o Európskej územnej spolupráci operácie v rámci programov Európskej územnej spolupráce vyberá monitorovací výbor, resp. riadiaci výbor.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ L 334, 21.11.2014, s. 11.

⁽¹⁵⁾ Ú. v. EÚ L 334, 21.11.2014, s. 39.

Príslušné dokumenty súvisiace s týmto krokom:

- dokumenty, v ktorých sa stanovujú podmienky udelenia podpory pre každú operáciu vrátane osobitných požiadaviek týkajúcich sa výrobkov a služieb dodávaných v rámci operácie, ako aj finančného plánu a lehoty na realizáciu operácie [článok 125 ods. 3 písm. c) NSU],
- informovanie o vybraných veľkých projektoch [článok 102 ods. 1 prvý pododsek NSU, článok 1 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1011/2014 ⁽¹⁶⁾ a príloha I k nemu].

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: ochranu osobných údajov, slobodu prejavu a právo na informácie, slobodu zhromažďovania a združovania, právo na vzdelanie, slobodu podnikania, vlastnícke právo, ochranu v prípade vystaňovania, vyhostenia alebo extradície, rovnosť pred zákonom, nediskrimináciu, rovnosť žien a mužov, integráciu osôb so zdravotným postihnutím, ochranu životného prostredia, právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces.

Príslušný krok: informovanie potenciálnych prijímateľov o možnostiach financovania [článok 115 ods. 1 písm. c) NSU]; články 7, EFRR, ESF, KF: článok 115 ods. 1 písm. c) NSU, EPFRV: článok 66 ods. 1 písm. i) nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 ⁽¹⁷⁾.

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: rovnosť pred zákonom, nediskrimináciu.

Príslušný krok: vedenie zoznamu operácií a poskytovanie prístupu k tomuto zoznamu prostredníctvom jediného webového sídla alebo jediného webového portálu (článok 115 ods. 2 NSU): EFRR, ESF, KF: článok 115 ods. 2 NSU ⁽¹⁸⁾; ENRF: príloha V k nariadeniu (EÚ) č. 508/2014 a vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 763/2014 ⁽¹⁹⁾.

Príslušné dokumenty súvisiace s týmto krokom: informácia na webovej stránke alebo webovom portáli.

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: rešpektovanie súkromného a rodinného života, ochranu osobných údajov.

II. Monitorovací výbor

Príslušný krok: výber operácií [článok 12 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1299/2013]: článok 4 ods. 4, články 7, 8, 29 ods. 4, článok 47 ods. 1 NSU; EFRR, EPFRV: článok 49 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, článok 19 ods. 1 druhý pododsek Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: rovnosť pred zákonom, nediskrimináciu, rovnosť žien a mužov, integráciu osôb so zdravotným postihnutím, ochranu životného prostredia, právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces.

Príslušný krok: preskúmanie a schválenie výročnej správy o vykonávaní.

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: ochranu osobných údajov.

III. Certifikačný orgán

Príslušné kroky: zostavenie, osvedčenie a predloženie žiadostí o platby, vypracovanie účtov, osvedčenie úplnosti, presnosti a správnosti účtov a že zaúčtované výdavky sú v súlade s uplatniteľným právom a boli vynaložené na operácie vybrané na financovanie v súlade s kritériami vzťahujúcimi sa na operačný program a spĺňajúcimi požiadavky uplatniteľného práva, zabezpečenie systému na zaznamenávanie a uchovávanie účtovných záznamov o každej operácii v elektronickej podobe (a ďalšie funkcie z článku 126 NSU).

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: ochranu osobných údajov.

⁽¹⁶⁾ Ú. v. EÚ L 286, 30.9.2014, s. 1.

⁽¹⁷⁾ Podľa článku 23 ods. 2 nariadenia o Európskej územnej spolupráce je to úlohou spoločného sekretariátu.

⁽¹⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 17.

⁽¹⁹⁾ Ú. v. EÚ L 209, 16.7.2014, s. 1.

IV. Orgán auditu

Príslušný krok: vykonávanie auditov (článok 127 ods. 1 a 2 NSU).

Príslušné dokumenty: stratégia auditu (článok 127 ods. 4 NSU), auditorský výrok v súlade s článkom 59 ods. 5 druhým pododsekom nariadenia o rozpočtových pravidlách, kontrolná správa (článok 127 ods. 5 písm. a) a b) NSU).

Príslušné práva/zásady Charty zahŕňajú: ochranu osobných údajov, rešpektovanie súkromného a rodinného života, nediskrimináciu.

PRÍLOHA II

Základné práva v EÚ nad rámec Charty

Charta je v súlade s **Európskym dohovorom o ľudských právach** prijatým v rámci Rady Európy. Ak Charta obsahuje práva, ktoré vyplývajú z tohto dohovoru, ich význam a rozsah sú rovnaké (článok 52 ods. 3 Charty) ⁽¹⁾.

Pokiaľ ide o integráciu osôb so zdravotným postihnutím (článok 26 Charty), v decembri 2010 ratifikovala EÚ **Dohovor o právach ľudí so zdravotným postihnutím (ďalej len „UNCRPD“)**. To znamená, že UNCRPD tvorí „neoddeliteľnú súčasť právneho poriadku EÚ“ ⁽²⁾. Medzinárodné dohody uzatvorené Európskou úniou sú okrem toho nadradené nástrojom sekundárneho práva. Tieto nástroje sa preto musia vykladať spôsobom, ktorý, je v súlade s UNCRPD ⁽³⁾. Keďže EÚ aj jej členské štáty sú samostatnými zmluvnými stranami, pričom každá z nich má právomoc v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje UNCRPD, je dohovor vo vzťahu k EÚ „zmiešanou“ dohodou. Všetky ustanovenia UNCRPD, ktoré patria do právomoci EÚ, sú pre inštitúcie EÚ záväzné. V právnych predpisoch Únie sa okrem toho od členských štátov vyžaduje, aby vykonali dohovor v rozsahu, v akom jeho ustanovenia patria do právomoci EÚ. Vykonávanie Dohovoru v oblastiach, ktoré nepatria do právomoci EÚ, je vo výlučnej právomoci členských štátov. Napriek rozdielnym právomociam sú Únia a členské štáty pri plnení povinností stanovených v takýchto „zmiešaných“ dohodách povinné lojálne spolupracovať. Vo svojom vyhlásení pri ratifikácii poskytla EÚ OSN zoznam aktov Únie, ktoré „ilustrujú rozsah právomoci Spoločenstva v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva. [...]“ V danom vyhlásení sa výslovné uvádza nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 ⁽⁴⁾. S cieľom pomôcť členským štátom pri plnení ich povinností vyplývajúcich z UNCRPD vypracovali útvary Európskej komisie dva usmerňovacie dokumenty ⁽⁵⁾ a súbor nástrojov na deinštitucionalizáciu ⁽⁶⁾.

Pokiaľ ide o zákaz diskriminácie na akomkoľvek základe, ako je rasa, farba pleti a etnický alebo sociálny pôvod (článok 21 Charty), Komisia vydala usmerňovací dokument k odstraňovaniu segregácie marginalizovaných komunít v oblasti bývania a vzdelávania ⁽⁷⁾.

Pokiaľ ide o ochranu životného prostredia a procesné základné práva, Spoločenstvo podpísalo a následne rozhodnutím Komisie 2005/370/ES ⁽⁸⁾ prijalo **Dohovor EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len „Aarhuský dohovor“)**. Ustanovenia tohto dohovoru preto tvoria neoddeliteľnú súčasť právneho poriadku Európskej únie ⁽⁹⁾. Okrem toho sú nadradené sekundárnemu právu EÚ, ktoré sa preto musí vykladať spôsobom, ktorý je v súlade s Aarhuským dohovorom ⁽¹⁰⁾.

Okrem toho, ak zo strany členského štátu existuje riziko závažného porušovania hodnôt Únie uvedených v článku 2, medzi ktoré patrí dodržiavanie ľudských práv a rovnosť pred zákonom, môže sa uplatniť článok 7 ZEÚ. Tento proces môže viesť k pozastaveniu určitých práv vyplývajúcich z uplatňovania zmlúv na daný členský štát.

⁽¹⁾ Tlačové oddelenie Európskeho súdu pre ľudské práva zostavilo informačné prehľady judikatúry a neukončených vecí Súdu podľa tém. Tieto informačné prehľady sú veľmi užitočné v prípade pochybností o výklade určitých základných práv. Sú k dispozícii na: http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=press/factsheets&c=#n1347890855564_pointer.

Pozri najmä informačný prehľad o životnom prostredí a EDLP s prehľadom otázok týkajúcich sa okrem iného neželaného obťažovania (pachmi, hlukom, znečisťujúcimi výparmi), ktoré v niektorých prípadoch predstavovali porušenie článku 8 EDLP týkajúceho sa práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ktoré je zakotvené v článku 7 Charty (znenia článku 8 EDLP a článku 7 Charty sú podobné):

http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Environment_ENG.pdf.

⁽²⁾ Pozri napríklad: Súdny dvor EÚ, spojené veci C-335/11 a C-337/11, HK Danmark, rozsudok z 11. apríla 2011, bod 30.

⁽³⁾ Pozri napríklad: Súdny dvor EÚ, spojené veci C-5/11 a C-7/11, HK Danmark, rozsudok z 11. apríla 2011, bod 29.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 210, 31.7.2006, s. 25.

⁽⁵⁾ Spoločné európske usmerenia pre prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť:

http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/2013-10-18-Common-European-Guidelines_Slovak-version_EDITED.pdf; a Tematická usmerňujúca poznámka o prechode z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť (deinštitucionalizácia): http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_deinstitutionalisation.pdf.

⁽⁶⁾ Súbor nástrojov na využitie fondov Európskej únie na prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť:

<http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/Toolkit-07-17-2014-update-WEB.pdf>.

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/thematic_guidance_fiche_segregation_en.pdf.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ L 124, 17.5.2005, s. 1.

⁽⁹⁾ Vec C-240/09, Lesoochrannárske zoskupenie, Zb. 2011, s. I-01255, bod 30.

⁽¹⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 3.

A nakoniec netreba zabúdať na to, že všeobecné zásady práva Únie stanovené v judikatúre Súdneho dvora sú ďalším zdrojom základných práv v rámci primárneho práva EÚ. Podľa článku 6 ZEÚ a judikatúry Súdneho dvora majú popri Charte pretrvávajúci význam pre ochranu základných práv v rámci právneho systému EÚ.

Všeobecné zásady sa spolu s Chartou uplatňujú vždy, keď členské štáty konajú v rozsahu pôsobnosti práva Únie. Napríklad článok 41 Charty obsahujúci právo na dobrú správu vecí verejných nie je určený členským štátom, ale len Únii. V prípadoch, keď členské štáty konajú v rozsahu pôsobnosti práva Únie, sa však napriek tomu môže uplatňovať všeobecná zásada dobrej správy vecí verejných.

PRÍLOHA III

Kľúčové otázky

Ďalej uvedené otázky⁽¹⁾ poskytujú všeobecné usmernenie k tomu, aké konkrétne záležitosti treba zvážiť pri kontrole súladu opatrení a dokumentov uvedených v prílohe I so základnými právami.

Vplyv na základné práva	Kľúčové otázky
Všeobecné súvislosti	<ul style="list-style-type: none"> — Ktoré základné práva sú dotknuté? — Sú predmetné práva absolútne (ktoré nemôžu podliehať obmedzeniam, napríklad právo na ľudskú dôstojnosť a zákaz mučenia)? — Má opatrenie⁽¹⁾ pozitívny aj negatívny vplyv v závislosti od príslušných základných práv (napríklad negatívny vplyv na slobodu prejavu a pozitívny v oblasti duševného vlastníctva)?
Dôstojnosť	<ul style="list-style-type: none"> — Má opatrenie vplyv na ľudskú dôstojnosť, právo na život alebo na nedotknuteľnosť osoby? — Vyvoláva opatrenie (bio-)etické otázky (klonovanie, používanie ľudského tela alebo jeho častí s cieľom finančného zisku, genetický výskum/testovanie, používanie genetických informácií)? — Spájalo by sa rizikami z hľadiska mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu? — Malo by vplyv z hľadiska nútenej práce alebo obchodovania s ľuďmi?
Jednotlivci, súkromný a rodinný život, sloboda svedomia a prejavu	<ul style="list-style-type: none"> — Má vplyv na právo jednotlivcov na slobodu? — Má opatrenie vplyv na právo na súkromie (vrátane domova a komunikácie)? — Má vplyv na právo jednotlivca voľne sa pohybovať v rámci EÚ? — Má vplyv na právo uzavrieť manželstvo a založiť rodinu alebo na právnu, hospodársku alebo sociálnu ochranu rodiny? — Má opatrenie vplyv na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania? — Má vplyv na slobodu prejavu a právo na informácie? — Má vplyv na slobodu zhromažďovania a združovania? — Má vplyv na slobodu umenia a vedeckého bádania?
Osobné údaje	<ul style="list-style-type: none"> — Zahŕňa opatrenie spracovanie osobných údajov? — Kto spracúva osobné údaje a na aký účel? — Sú zaručené práva jednotlivca na prístup, vznesenie námietky a opravu?

⁽¹⁾ Tieto otázky vypracovala a aj ich používa Komisia na účely preverenia posúdenia vplyvu v súvislosti s balíkom opatrení lepšej právnej regulácie.

Vplyv na základné práva	Kľúčové otázky
	<ul style="list-style-type: none"> — Bol o činnosti spracovania údajov informovaný príslušný orgán? — Zahŕňajú reťazce spracovania/prenosu údajov aj medzinárodné prenosy, a ak áno, sú v prípade medzinárodných prenosov zavedené nejaké osobitné záruky? — Je bezpečnosť činností spracovania údajov zaistená z technického a organizačného hľadiska? — Existujú záruky, ktorými sa zaisťuje, aby boli zásahy do práva na ochranu údajov primerané a nevyhnutné? — Existujú vhodné/konkrétne mechanizmy preskúmania a dohľadu?
Azyl a ochrana v prípade vysťahovania, vyhostenia alebo extradície	<ul style="list-style-type: none"> — Má opatrenie vplyv na právo na azyl a zaručuje sa v rámci neho zákaz kolektívneho vyhostenia a extradícií jednotlivcov do štátov, kde im hrozí, že budú podrobení trestu smrti, mučeniu alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu?
Vlastnícke práva a sloboda podnikania	<ul style="list-style-type: none"> — Sú dotknuté vlastnícke práva (pozemky, hnuiteľný majetok, hmotný a nehmotný majetok)? Sú obmedzené práva na získanie, predaj alebo používanie majetku? — Ak áno, dôjde k úplnej strate majetku? Ak áno, aké sú zdôvodnenie a mechanizmus kompenzácie? — Má opatrenie vplyv na slobodu podnikania alebo sa ním stanovujú ďalšie požiadavky, ktorými sa pre daný hospodársky subjekt zvyšujú náklady na transakcie?
Rodová rovnosť, rovnaké zaobchádzanie a príležitosti, nediskriminácia a práva osôb so zdravotným postihnutím	<ul style="list-style-type: none"> — Zaručuje sa v rámci daného opatrenia zásada rovnosti pred zákonom a ovplyvnilo by priamo alebo nepriamo zásadu nediskriminácie, rovnakého zaobchádzania, rodovej rovnosti a rovnakých príležitostí pre všetkých? — Dotýka sa opatrenie (priamo alebo nepriamo) rozdielnym spôsobom žien a mužov? — Ako opatrenie podporuje rovnosť žien a mužov? — Akým spôsobom sa opatrenie spája s akýmkoľvek rozdielnym zaobchádzaním so skupinami alebo jednotlivcami priamo na základe pohlavia, rasového alebo etnického pôvodu, náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku a sexuálnej orientácie? Mohlo by viesť k nepriamej diskriminácii? — Zaručuje sa v rámci opatrenia rešpektovanie práv osôb so zdravotným postihnutím v súlade s Dohovorom OSN o právach ľudí so zdravotným postihnutím? Ako? (pozri http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32010D0048).
Práva dieťaťa	<ul style="list-style-type: none"> — Posilňujú alebo obmedzujú sa ním práva dieťaťa (alebo skupiny)? Aké je odôvodnenie prípadného obmedzenia? — Zohľadňuje sa v rámci opatrenia zásada najlepšieho záujmu dieťaťa? — Pomáha opatrenie pri podpore ochrany práv dieťaťa? Zohľadňujú sa pritom aj práva a zásady UNCRC? Ak áno, ktorých článkov sa to môže týkať? — Ako sa v rámci opatrenia podporujú hlavné zásady UNCRC?

Vplyv na základné práva	Kľúčové otázky
	<ul style="list-style-type: none"> — Bráni opatrenie uplatňovaniu niektorých z hlavných zásad UNCRC? — Aké kroky sa podnikli s cieľom napraviť alebo kompenzovať akékoľvek nepriaznivé účinky opatrenia? — Bolo rešpektované právo dieťaťa byť vypočuté vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú? — Prispieva opatrenie k podpore súdnych systémov zohľadňujúcich potreby detí, ktoré sú prispôsobené potrebám, veku a zrelosti dieťaťa?
Dobrá správa vecí verejných/účinný prostriedok nápravy/spravodlivosť	<ul style="list-style-type: none"> — Budú existujúce administratívne postupy zafažujúcejšie? — Bude sa v rámci nich zaručovať právo byť vypočutý, právo na prístup k spisu, pričom sa náležite zohľadní služobné a obchodného tajomstvo, ako aj povinnosť správnych orgánov uviesť dôvody svojich rozhodnutí? — Je ovplyvnený prístup jednotlivca k spravodlivosti? — Ak má opatrenie vplyv na práva a slobody zaručené právom Únie, počíta sa pri ňom s právom na účinný prostriedok nápravy pred súdom? — Ak sa opatrenie dotýka trestného práva alebo sa pri ňom počíta s trestnoprávnymi sankciami, poskytnú sa záruky prezumpcie neviny a práva na obhajobu, zásad zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov, ako aj práva nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin?
Solidarita a práva pracovníkov	<ul style="list-style-type: none"> — Rešpektujú sa v rámci opatrenia práva pracovníkov, napríklad: právo pracovníkov na informácie a konzultácie v rámci podniku; právo na kolektívne vyjednávanie a kolektívne akcie; právo na prístup k službám zamestnanosti; ochrana v prípade bezdôvodného prepustenia; spravodlivé a primerané pracovné podmienky; zákaz detskej práce a ochrana mladistvých pri práci a právo na dávky sociálneho zabezpečenia a sociálne služby?
Ochrana životného prostredia	<ul style="list-style-type: none"> — Prispieva opatrenie k vysokej úrovni ochrany životného prostredia a zlepšovaniu kvality životného prostredia v súlade so zásadou udržateľného rozvoja?

(¹) Opatrenia, ktorými sa vykonávajú programy a konkrétne opatrenia uvedené v opise projektu týkajúcom sa prác pri vykonávaní EŠIF (opatrenie).